

Toelichting voorlopig ontwerp Roazebosk

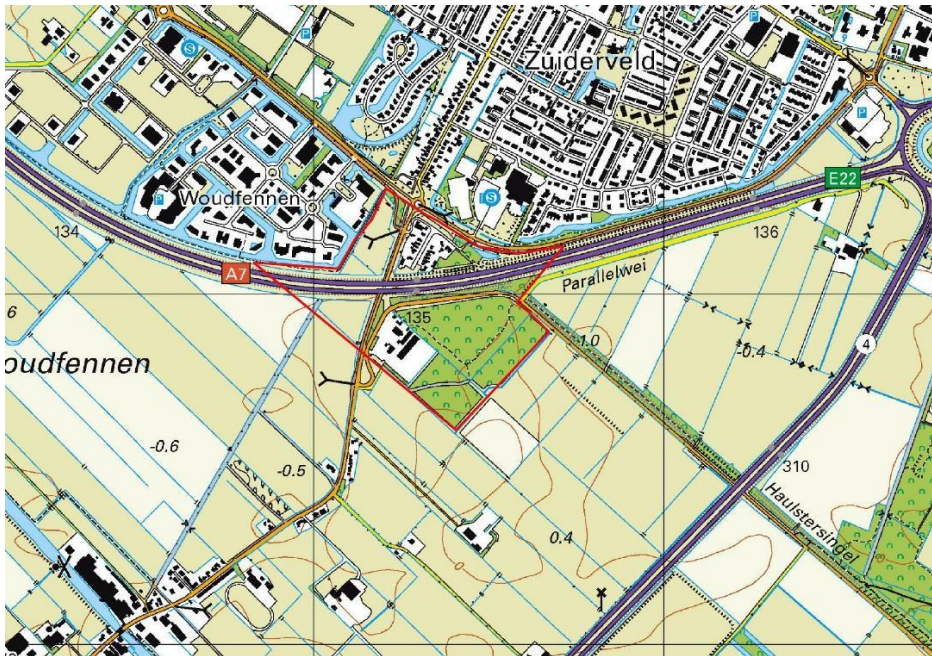
Bijlage 2 bij collegeadvies Voorlopig Ontwerp Roazebosk- 1940177452

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	3
2.	HISTORISCHE STRUCTUUR	6
3.	ONDERGROND	10
4.	NATUURDOELSTELLING	10
5.	ECOLOGISCH ONDERZOEK	11
6.	RECREATIEVE PADEN.....	12
7.	GELUIDSWAL	12
8.	WATER.....	12
9.	KUNSTWERK SKIP MEI LADING	13

1. INLEIDING

In de raad van de toenmalige gemeente Skarsterlân is in 2012 toegezegd dat het college maximale inzet zal plegen om het Roazebosk te herstellen. Nu de snelweg en een deel van de Haulstersingel verwijderd zijn ligt er een kans om deze belofte in te lossen.

Situatie voor de aanpassing van het knooppunt Joure

Situatie na de verplaatsing van de snelweg

[illegible]

De geluidwal tussen de oude snelweg en de woningen aan It Roazebosk verliest zijn directe functie.

De Haulstersingel is aan de westkant ter plaatse van It Roazebosk afgesloten en takt daar aan op de Hollandiastraat. Aan de oostzijde buigt de Haulstersingel af naar de Swei.

Het fietspad langs de Haulstersingel wordt aangesloten op het fietspad langs de Sewei en de weg van het Roazebosk.

Voor de vernieuwing van knooppunt Joure is een landschapsplan ontwikkeld. In de visie is een aantal uitgangspunten geformuleerd voor de toekomstige landschappelijke structuur in het gebied. Het herstellen van het Roazebosk vormt één van de belangrijkste elementen uit het landschapsplan. Daarnaast maakt het plan ook deel uit van het compensatieplan voor bomen en bosschages die gekapt zijn ten behoeve van de aanleg van de nieuwe wegen en kunstwerken bij Knooppunt Joure.

Met het herstel van het Roazebosk worden de twee delen van het bestaande Roazebosk weer verbonden. Dit wordt gerealiseerd door het aanplant van bos op het voormalig snelwegtracé met inheemse soorten geënt op de huidige ondergrond. Dit geeft kansen voor toename van de planten en diersoorten en daarmee de ecologische waarden in het gebied. Daarnaast wordt een deel van het padenverloop hersteld. Het noordelijk deel wordt weer met een pad verbonden met het nieuwe middendeel. Het zuidelijk deel van het Roazebosk is in eigendom van Staatsbosbeheer. Een kleine strook relatief jong bos is eigendom van de Provincie. Dit zuidelijk deel is niet opgenomen in het Voorlopig Ontwerp maar is wel de mogelijkheid hierop later aan te sluiten met de padenstructuur. Gesprekken met Staatsbosbeheer die het zuidelijke deel grotendeels in eigendom heeft moeten uitwijzen of ook opwaardering van de ecologische waarden en herstel van de paden in dat deel mogelijk is.

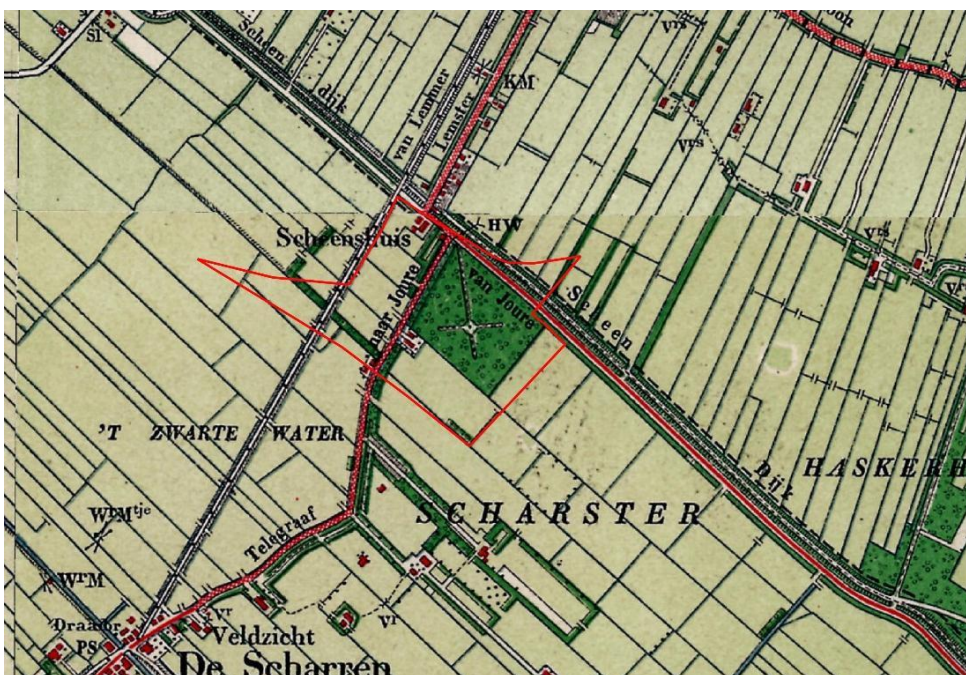
Nieuwe situatie na verwijdering van de snelweg en aanleg nieuwe aansluitingen

2. HISTORISCHE STRUCTUUR

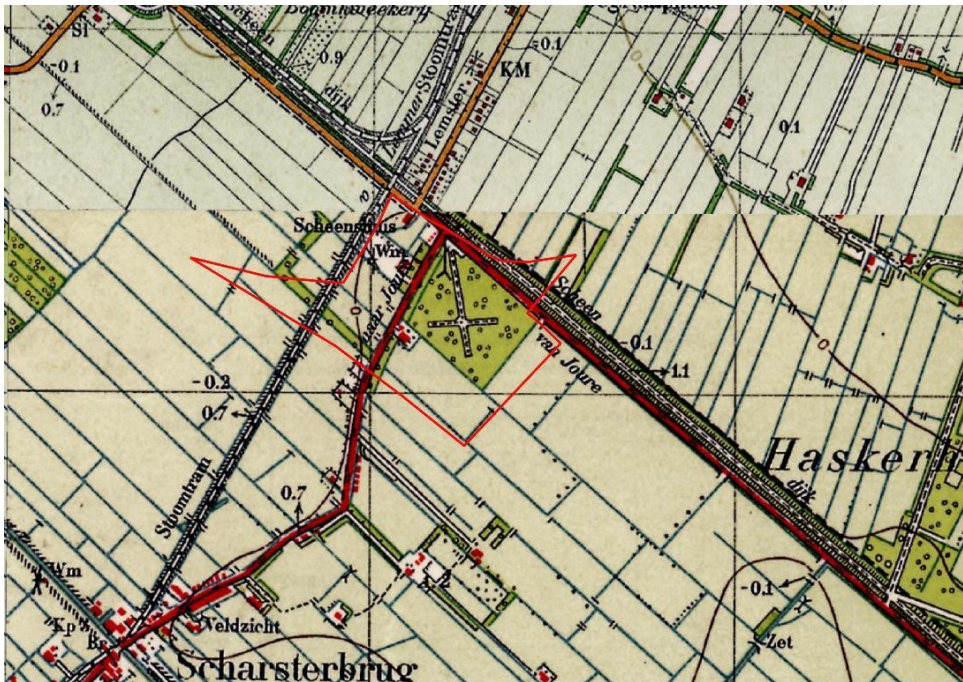
Het Roazebosk kent een lange geschiedenis met grote wijzigingen in de omliggende infrastructuur.

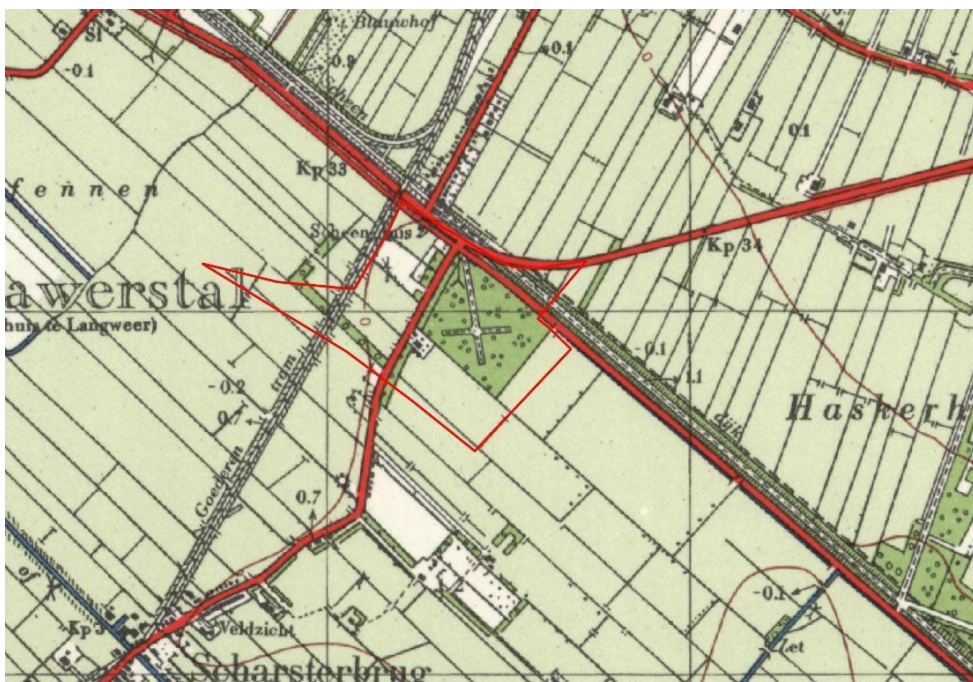
Beeld rond 1850, beplanting langs de Scharren en bos bij het kruispunt van de Scheendijk en het Scheenhuis, parallelle structuur van laan en dijk, sprong in aansluiting op Joure bij de Scheendijk

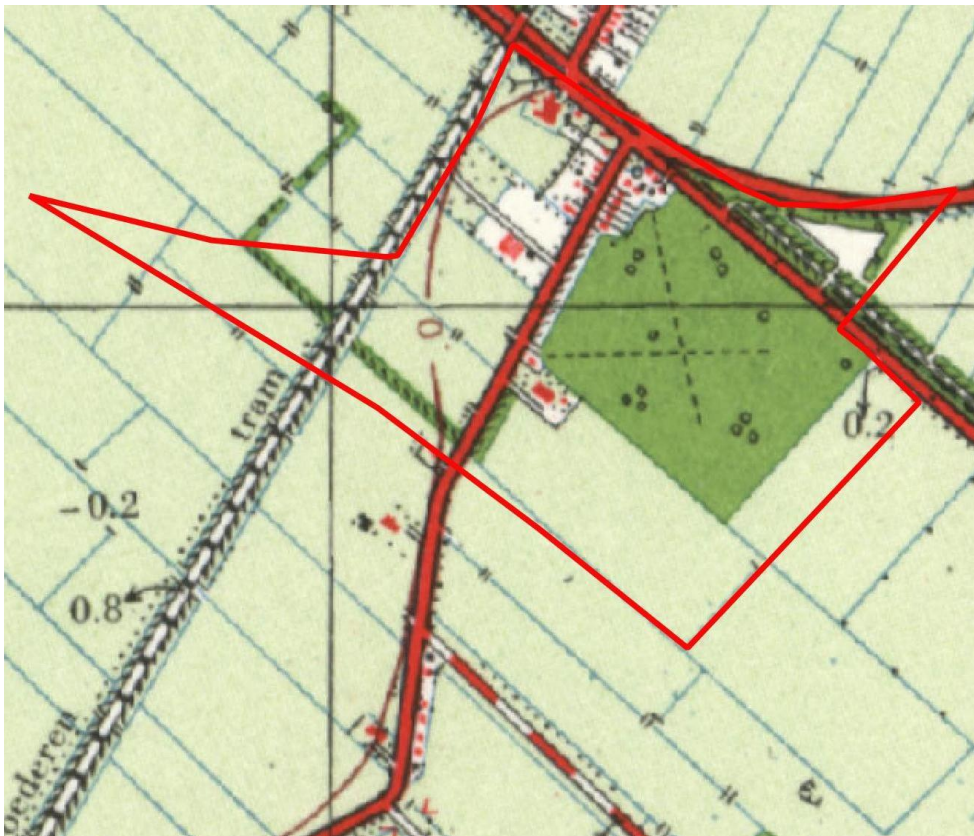
Beeld rond 1910, De Scharren, Scheenhuis duidelijk in as hoofdstraat, loofbos met kruisvormig hart, aanleg trambaan

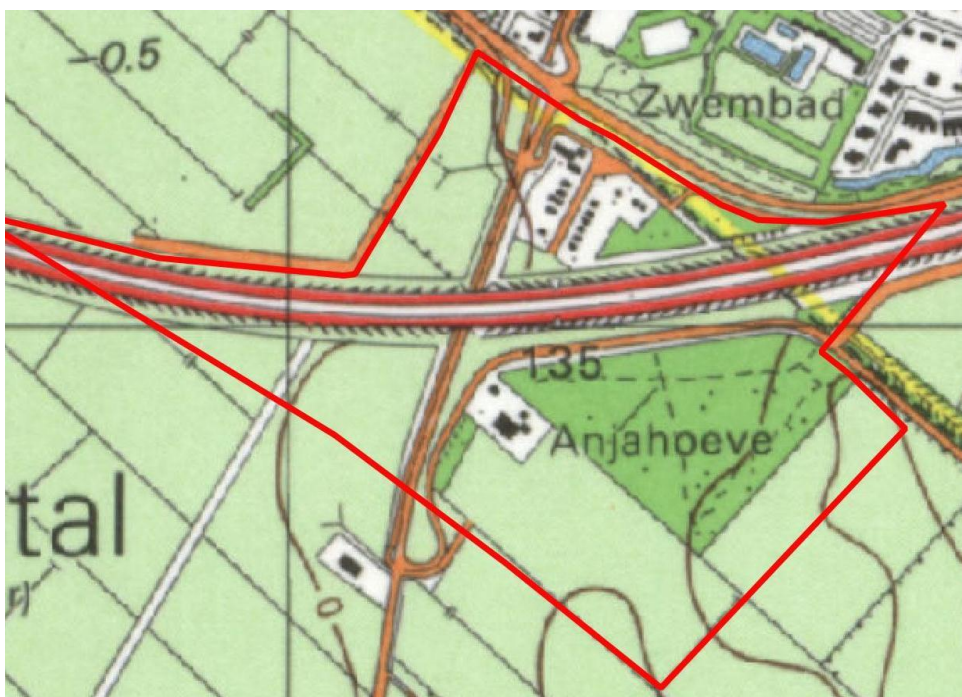
Beeld rond 1935, Scheenhuis duidelijk in as hoofdstraat, loofbos met kruisvormig hart, aanleg trambaan, ontwikkeling lintbebouwing Scharsterbrêge

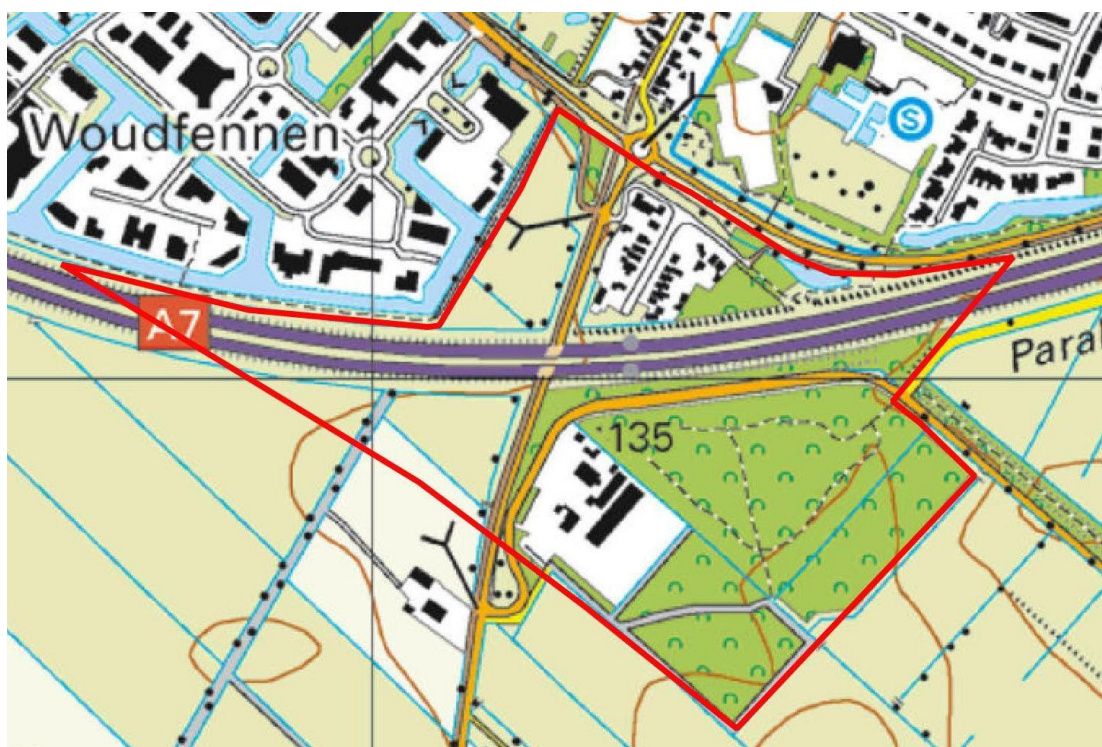
Beeld rond 1935, Scheenhuis duidelijk in as hoofdstraat, loofbos met kruisvormig hart, aanleg trambaan, ontwikkeling lintbebouwing Scharsterbrêge

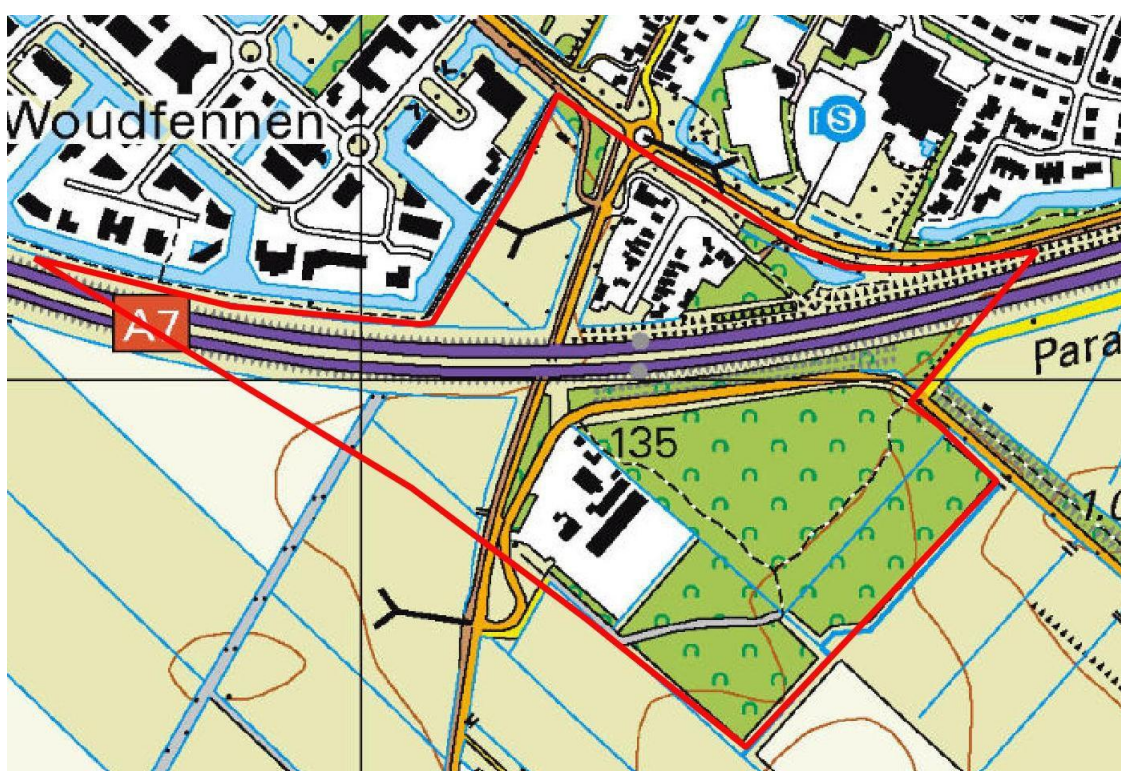
1962, ontwikkeling lint aan de noordwestzijde van it Rozebosk

1984, Aanleg snelweg, parallelle wegen door het bos, afsnijden hoofdweg Skarsterbrêge, Haulstersingel. De verbinding in de padenstructuur verdwijnt. Aan de zuidoostzijde komt een nieuw pad in het bos langs de rand. Joure is gegroeid tot aan de snelweg.

2011 bos is uitgebreid aan de zuidzijde, oorspronkelijke paden zijn nog herkenbaar bedrijventerrein is aangelegd

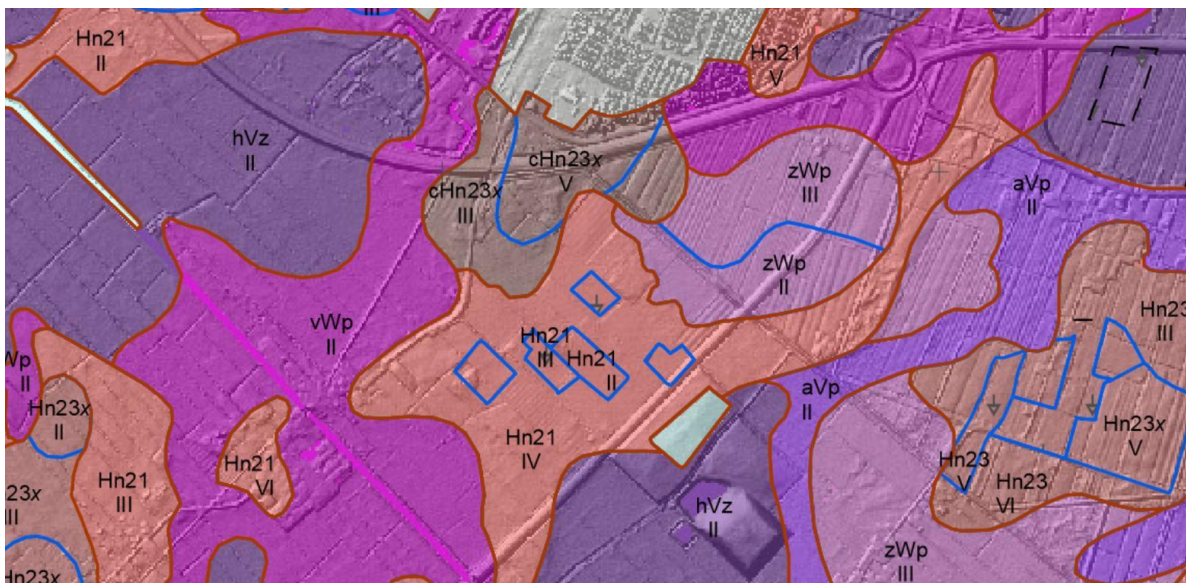
2015 Het centrale pad in het bos is verdwenen

3. ONDERGROND

Oorspronkelijk bestaat de ondergrond uit Laarpodzolgrond. De veld- en laarpodzolgronden zijn in hoofdzaak gevormd in dekzand. In een deel van de laarpodzolgronden komt tussen 80-130 cm -mv. keileem voor. Door de aanleg van sloten en greppels is keileem door de bovengrond gemengd en is een eerdlaag gevormd met 17-22% leem en 3,5-7,0% organische stof. Door de stagnerende werking van het keileem kunnen op deze gronden hoge schijngrondwaterspiegels voorkomen. De bosgebieden in de omgeving zijn plaatselijk ook erg nat.

In het gebied van het tracé van de voormalige snelweg is de grond sterk geroerd. De bodem is tot één meter diepte bemonsterd. De grondsoort bestaat uit sterk geroerde relatief arme en droge zandgrond. Het is zeer arme grond die geschikt is voor de aanleg van een arm Eiken-Berkenbos. De beplantingskeuze is gebaseerd op de soorten in de omgeving, de bodem en de ecologische waarde. De ondergrond is in het verleden sterk dicht gereden.

Deze grond wordt voorafgaand aan de aanplant losgemaakt. Om de grond zo weinig mogelijk te verdichten en arm te houden wordt bijna alleen lichte grondbewerking uitgevoerd vooruitlopend op het planten. De geluidswal bestaat uit rijkere grond.

Opgebrachte zandgrond, oorspronkelijke Laarpodzolgrond lemig fijn zand

4. NATUURDOELSTELLING

Het herstel van het Roazebosk is gericht op het aanvullen van de huidige ecologische structuur met een bos met natuurwaarden en recreatieve waarden.

Normaal gesproken ontstaat op vrijwel alle plaatsen indien niet ingegrepen wordt een bos. Bij het niet aanplanten van bomen ontstaat eerst een struweel. In het struweel schieten spontaan boomvormers op die na verloop van tijd boven het struweel uitgroeien. Door de schaduwwerking verdwijnen de struiken en verandert het struweel in een bos. Het bos wordt nu ontwikkeld op arme zandgrond met weinig zaden en voedingsstoffen in de ondergrond. Het ontstaan van een goed ontwikkelde boslevensgemeenschap duurt vele tientallen tot enkele honderden jaren. Om toch op relatief korte termijn een opgaand bos te verkrijgen is gekozen voor het beplanten van het gebied met bosplantsoen. Bij de ontwikkeling van dit kunstmatige bos wordt gestreefd naar een bostype waar sprake is van bomen die passen bij het omliggende landschap en bij de grondsoort.

Het bosdoeltype dat nagestreefd voor deze droge voedselarme grond is het Berken- Eikenbos. Het eindstadium van het bostype bestaat uit hoofdzakelijk loof verliezende loofbomen, zomereik, beuk, met ruwe en zachte Berk, Wintereik, Grove den en Hulst in een bijrol. Beuk en Hulst verdragen en geven veel schaduw. Berken en Zomereik hebben een grotere lichtbehoefte en laten ook veel meer licht door. Dominantie van de licht- doorlatende Zomereik vergroot de kans voor ontwikkeling van een struiklaag met wilde lijsterbes, sporkehout, zwarte bramen en wilde kamperfoelie. Een zeer licht minnende soort in het bos vormt de wilde appel. Gewoonlijk bevat de ondergroei van Eikenbossen enkele grassen. Op de nattere ondergrond zou theoretisch gezien het Beuken-Eikenbos kunnen ontstaan. De berk is minder aanwezig in deze nattere bossen. Een struiklaag is aanwezig in deze nattere bossen en bestaat uit wilde lijsterbes, sporkehout, hulst en soms hazelaar. Ook de exoten Amerikaanse vogelkers en Amerikaans krenteboompje komen hier meer voor.

Onder natuurlijke omstandigheden ontwikkelt zich meestal eerst een pioniersbos. Op zandgrond ontstaat berkenbos. In dit bos worden de berken na verloop van tijd verdrongen door eiken. De eiken maken op hun beurt weer plaats voor beuken. In de praktijk kan deze successie honderden jaren duren. Bij een jonge aanplant verdringen pioniers (berken) climaxsoorten (eik en beuk).

Bij de aanplant van het bosplantsoen is gekozen voor een variatie aan pionierssoorten en climaxsoorten. Bij aanleg van de beplanting wordt rekening gehouden met een gevarieerd beplantingspatroon van groepen climaxsoorten en gemengde aanplant van pionierssoorten. Het exacte beplantingspatroon wordt nog verder uitgewerkt.

De aanleg van nieuw bos zal het gebied als foerageergebied van bestaande soorten vergroten. De geluidswal biedt door de ligging op het zuiden een goede leefomgeving voor warmte-minnende bloemen en insecten. Hier is de kleine pimpernel al aangetroffen. Deze ecologische waarde wordt verder ontwikkeld door 1 à 2 keer per jaar maaien. Door het gebied niet in één keer te maaien maar in fasen blijft het leefgebied voor insecten in stand. Het maaisel blijft eerst 3 a 5 dagen liggen zodat de zaden kunnen afrijpen. Het maaisel wordt daarna geharkt waardoor de zaden er afvallen en in het gebied blijven.

Er worden twee soorten berken en eik geplant die licht verteerbaar blad hebben. Dit zorgt voor een goede strooisel laag. Daarnaast komen er kastanje, beuk en een klein percentage grove den in. Grove den is een soort die fijnstof goed uit de lucht haalt. Er wordt bij aanvang relatief veel berk geplant om snel hoogte in het bos te krijgen waardoor eerder een bosmilieu ontstaat. Na verloop van tijd kunnen er op natuurlijke wijze gaten in vallen óf worden er berken gekapt als deze andere soorten wegdrücken. Om een goede opbouw van zoom-mantel-kern in het bos te krijgen worden in de bosrand struikvormers zoals hazelaar, lijsterbes, vuilboom en krenteboompje geplant. Er wordt geen bloemenmengsel ingezaaid. De kruid laag zal spontaan ontstaan met soorten die in de omgeving voorkomen.

Gezien de problemen met de eikenprocessierups wordt wel nog bekeken of de geplande eikensingel vervangen zal worden door b.v. een singel met lindes. De linde is ook een soort die bijdraagt aan de biodiversiteit.

5. ECOLOGISCH ONDERZOEK

Voor het maken van het Voorlopig Ontwerp en voor het ontwerp bestemmingsplan is een ecologisch onderzoek uitgevoerd.

In een straal van een kilometer van het nieuwe aan te planten Roazebosk komen diverse beschermde planten en dieren voor. Het gaat daarbij om libellen, vogels zoals huismus, gierzwaluw, roek en enkele soorten roofvogels en uilen, amfibieën en zoogdieren. In de omgeving van het gebied komen ook verschillende soorten vleermuizen voor.

De bosstrook die tussen de Haulstersingel en de voormalig snelweg ligt bestaat vooral uit zomereik en ruwe berk met aan de randen struweel van onder andere wilg, eenstijlige meidoorn en Amerikaanse vogelkers. In de nieuw gegraven watergangen is o.a. waterviolier aangetroffen, een soort die wijst op kwel in het gebied. Er vindt nog aanvullend ecologisch onderzoek plaats naar de plek waar de paden die de bosstrook zullen doorsnijden. Dit om te voorkomen dat verblijfplaatsen verstoord of vernietigd worden. Het gehele ecologische rapport is onderdeel van het Ontwerp-bestemmingsplan dat tegelijk met het Voorlopig Ontwerp ter visie ligt.

6. RECREATIEVE PADEN

Het gebied ligt in de nieuwe situatie direct aansluitend op de woningen aan de Roazebosk en op enige afstand van de woningen in rand van Joure. We verwachten dat het gebied in toenemende mate een uitloop gebied kan vormen voor een ommetje vanuit de eigen woonomgeving. Om op een goede wijze door het nieuwe gebied te kunnen wandelen wordt een aantal wandelpaden aangebracht. Dit zijn onverharde zandpaden. De nieuwe paden lopen langs de voormalige Haulstersingel en langs de zuidzijde van de geluidwal. Het pad langs de geluidwal loopt iets op om het hoogteverschil te ervaren. Op deze wijze wordt het nieuw in te richten gebied vooral langs de randen ervaren. Op een aantal plekken doorsnijden de paden de bestaande beplantingsstrook. Op deze wijze ontstaat samenhang tussen de bestaande wandelpaden in het bos en het nieuwe gebied. Langs de voormalige Haulstersingel wordt naast het wandelpad een grasstrook aangebracht die gebruikt kan worden als ruiterroute. Deze route geeft de mogelijkheid om door het bos naar grond aan de zuidoostkant van het Roazebosk te komen. De paden in het bestaande Roazebosk mogen niet gebruikt worden door ruiters. Delen van het bos kunnen gebaat zijn bij het beperken van betreding, verstoring van de rust en eutrofiering. Het grootste deel van het bestaande Roazebosk is in eigendom en beheer van Staatsbosbeheer. Overleg met Staatsbosbeheer moet uitwijzen of er mogelijkheden zijn voor paden en vergroten van de biodiversiteit in dit deel van het bos.

7. GELUIDSWAL

De geluidswal was nodig als geluidswering voor het geluid van de snelweg. Hoewel het formeel volgens de geluidsberekening niet nodig is om een wal te houden is door inwoners gevraagd de wal vanwege de geluidswering te houden. De geluidswal bestaat hier voor een deel uit grond met de classificatie "industriegrond". Geheel opruimen is een kostbare zaak. Ter hoogte van de woning Roazebosk 1 blijft de geluidswal met de doorzichtige schermen zoals deze nu is. Ter hoogte van Roazebosk 6 wordt de wal verlaagd en worden de taluds flauwer gemaakt zodat de wal beter te onderhouden. Daar waar geen woningen aan de wal grenzen wordt het talud van de wal aan de kant van de voormalig snelweg flauwer gemaakt. Aan de kant van het noordelijke deel van het bestaande Roazebosk blijft het talud zoals het is zodat de bestaande begroeiing daar onaangetast blijft.

8. WATER

In het gebied is een aantal sloten aanwezig. Aan de noordzijde tegen de Sewei bestaat een bredere watergang. Plaatselijk zijn gebieden erg nat door de aanwezigheid van keileem in der ondergrond. Het plan is gericht op het behouden van de watergangen en de verbreding van de waterpartij bij de entree van de Haulstersingel. Hier is een waterpartij met een verhoogd eiland met kunstwerk voorzien. De vrijgekomen grond wordt gebruikt bij het maken van het eiland. Het water komt op het peil van ca. -1 NAP. De maaiveldhoogte bedraagt ongeveer 0,4 NAP. Door de aanleg van de vijver ontstaat een aanvullend milieu aan het bosgebied.

9. KUNSTWERK SKIP MEI LADING

Het kunstwerk Skip mei lading dat voorheen op de geluidswal aan de Sewei stond krijgt een plek in het plan. In overleg met kunstenaar Ids Willemsma wordt het kunstwerk geplaatst op een wal, een “stukje geluidswal”, in het water op de hoek van de Haulstersingel-Sewei.

De plaquette met gedicht wordt geplaatst bij een bankje aan het water.

Skip mei Lading van Ids Willemsma

Omschrijving van het kunstwerk volgens Keunstwurk

Keunstwurk is dé expertise- en adviesorganisatie voor cultuureducatie, amateurkunst en professionele kunst in de provincie Fryslân.

Het kunstwerk is geplaatst als afronding van het aanleggen van een geluidswal tussen de A7 en de wijk Zuiderveld. Er was een extra fundering nodig om dit loodzware kunstwerk op deze bijzondere plaats neer te kunnen zetten. “Skip mei lading” laat een rudimentair vormgegeven schip zien waarin een geabstraheerde lading zichtbaar is. De titel is volgens de kunstenaar een metafoor voor het leven. Het kunstwerk staat ook symbool voor de bedrijvigheid en dynamiek in de gemeente Skarsterlân. Op de zijkant van de geluidswal is op een cortenstalen plaat het gedicht “Berneskip, boartersskip” aangebracht:

Berneskip, boartersskip libbensbeam yn skipshûd tekening as beammebast libbenslading

yn in see fan tiid
yn in see fan blommen út de streamen
op de flaktes op de weagen op de wyn
yn stoarmen yn wynstiltten

it tij kin keare
oanspield yn it fruchtwetter de libbensstream
fan tinken en út `e wei setten fan winst en ferlies
skip mei lading oan seewei sykhelje útazemje
op `e nij de takomst it ferline it ljocht
it libben wy libje